

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2017

Opintotuen
muutoksenhakulautakunta

SISÄLLYSLUETTELO

1.	OPINTOTUEN MUUTOKSENHAKULAUTAKUNTA	1
1.1.	JOHDON KATSAUS VUOTEEN 2017	1
1.2.	MUUTOKSENHAKULAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ JA TOIMINTA	3
1.3.	MUUTOKSENHAKULAUTAKUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
2.	TULOSELLISUUS	4
2.1.	TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS	4
2.2.	TOIMINNAN TEHOKKUUS	5
2.2.1.	PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ JA KÄSITTELYAIKA (TUOTTAVUUS)	5
2.2.2.	TOIMINNAN TALOUDELLISUUS	6
2.3.	HENKILÖSTÖ	6
3.	SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	7

LIITTEET

1)	Saapuneet, ratkaistut, vireillä	8
2)	Käsittelyaika	9
3)	Ratkaisut: tutkimatta/muu, hyväksytty, hylätty	10
4)	Ratkaistut valitusasiat asiaryhmittäin opintotuki 2017	11
5)	Ratkaistut valitusasiat asiaryhmittäin koulumatkatuki 2017	12
6)	Ratkaistut poistohakemukset asiaryhmittäin 2017	13
7)	Toiminnan taloudellisuus	14
8)	Muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimikaudella 1.5.2016 – 30.4.2019	15
9)	Henkilökunta 2017	16

1. MUUTOKSENHAKULAUTAKUNTA

1.1. JOHDON KATSAUS VUOTEEN 2017

Toimintakertomusvuosi 2017 oli edellisen vuoden kaltainen. Käsiteltäviä asioita saapui ja ratkaistiin suunnilleen saman verran kuin edellisellä vuonna, tosin ratkaistiin hieman enemmän kuin saapui. Aikaisempina vuosina syntynyt jutturuuhka vaikutti edelleen käsittelyaikaa pidentävästi, ja keskimääräinen käsittelyaika nousi 9,4 kuukauteen (v. 2016 8,8 kk, vuonna 2015 6,5kk).

Muutoksenhakulautakunnan määräraha pieneni, joten lakimääräiset tehtävät pyrittiin hoitamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tietohallinnon tai muun hallinnon kehittämiseen ei käytetty rahaa eikä muutoksenhakulautakuntaan tehty mitään hankintoja. Muutoksenhakulautakunnan avustava henkilöstö eläköityi, eikä tilalle palkattu uusia työntekijöitä. Vakinaisen henkilöstön lisäksi muutoksenhakulautakunnassa työskenteli kuitenkin korkeakouluharjoittelijoita avustavissa tehtävissä. Muutoksenhakulautakunnalle myönnettiin toimintavuoden aikana lisämääräraha, jonka avulla päätöstuotantoa saatiin nostettua syyspuolella.

Muutoksenhakulautakunnan päätösten laatua parannettiin edelleen lisäämällä ja selkiyttämällä päätösten perusteluja. Muutoksenhakulautakunnan päätösten laatua seurataan muun muassa sillä, miten paljon päätöksistä valitetaan vakuutusosoikeuteen ja miten paljon vakuutusosoikeus muuttaa päätöksiä. Toimintavuoden aikana vakuutusosoikeudessa käsiteltyjen opintotukivalitusten määrä väheni 44 prosenttia edellisestä vuodesta. vakuutusosoikeus myös muutti muutoksenhakulautakunnan päätöksiä vain 7 % (13 kpl), edellisellä vuonna 15 % (53 kpl).

Muutoksenhakulautakunnan päätökset

Käsitellyistä asioista kaksi kolmasosaa oli valitusasioita ja yksi kolmasosa päätöksen poistamisasioita. Valitusasioista noin puolet koski etuuden myöntämistä ja puolet takaisinperintää.

Takaisinperintäasioista noin 700 johtui tulovalvonnasta. Näissä valitukset koskivat opintojen aloittamisvuoden ja päättymisvuoden tulovalvontaan, ja sitä, onko tuloraja koko vuoden vai pelkästään opiskelukuukausien tuloraja. Myös termien ”veronalainen tulo” ja ”verotettava tulo” puutteellinen tunteminen aiheutti valituksia. Valituksissa vedottiin Kansaneläkelaitoksen antamaan virheelliseen neuvontaan. Muita takaisinperintäpäätöksiä, jotka perustuvat etuuden lakkautus- tai epäämispäätökseen, annettiin yhteensä 315 kpl. Näissä vedottiin usein tuen saajan huonoon taloudelliseen tilanteeseen.

Kansaneläkelaitoksen ja opintotukilautakuntien päätöksen poistamista koskevien hakemusten johdosta annettiin 1 208 päätöstä. Muutoksenhakulautakunta hyväksyi vain 80 % hakemuksista. Kansaneläkelaitos ja opintotukilautakunnat voivat hakea lainvoimaisen päätöksensä poistamista muutoksenhakulautakunnalta, jos päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai on ilmeisesti lainvastainen.

Päätöksen poistamista koskevat hakemukset johtuivat pääosin siitä, että korkeakouluopiskelija ei edistynyt opinnoissaan riittävästi (479 kpl), ja siitä, että toisen asteen opiskelijan opinnot keskeytyivät lähes heti aloittamisen jälkeen (352 kpl).

Etuuden myöntämistä koskevia valituksia ratkaistiin mm. seuraavissa asioissa:

Opintotukilain 1 § säädetään mm. lain soveltamisalaan kuuluvista opinnoista, lain soveltamisalan piiriin kuuluvista henkilöistä, ulkomaalaisten oikeudesta opintotukeen ja oikeudesta opintotukeen ulkomailla harjoitettaviin opintoihin. Näistä asioista annettiin yhteensä 110 päätöstä.

Opintotukilain 1 § 2 momentissa säädetään EU-työntekijän sekä ns. EU-kansalaisen oikeudesta opintotukeen. Muutoksenhakulautakunta ratkaisi 14 asiaa, joista viidessä tapauksessa Kansaneläkelaitoksen päätös kumottiin ja asia palautettiin uudelleen käsiteltäväksi. Palautetuissa tapauksissa henkilö saattoi olla oikeutettu opintotukeen EU-työntekijä-asetuksella tai ulkomaalaislain 10 luvussa säädetyn pysyvän Suomessa oleskelunsa perusteella.

Opintotukilain 1 § 3 momentin mukaisia, ulkomaalaisen oikeutta opintotukeen koskevia päätöksiä annettiin 61 kpl, joissa yhtä lukuun ottamatta valitus hylättiin. Opintotuen myöntäminen ulkomaalaiselle edellyttää mm. että hakija asuu Suomessa vakinaisesti ja maassa oleskelun peruste on muu kuin opiskelu. Yleensä valituksen hylkäämisen syy oli se, että hakija oli opiskellut Suomessa lähes koko ajan maahan saapumisestaan lähtien, eikä voinut esittää maassa oleskelunsa perusteen muuttuneen (esim. työntekoperusteeksi).

Ulkomailla opintoja harjoittavien Suomen kansalaisten valituksia käsiteltiin 35 kpl. Sovellettua opintotukilain 1 § 4 momenttia muutettiin 1.8.2016 lukien siten, että opintotukea voidaan myöntää, jos henkilöllä on elinolosuhteiden perusteella kiinteä yhteys Suomeen. Muutoksenhakulautakunta hyväksyi 10 valitusta.

Opintotukilain 5 b § mukaisia opintojen edistymistä koskevia päätöksiä annettiin 96 kpl. Päätökset koskivat opintojen riittämättömästä edistymisestä johtuvaa opintotuen lakkauttamisesta. Muutoksenhakulautakunta hyväksyi valituksen yhdeksässä tapauksessa.

Päätöksiä, jotka koskivat asumislisää tai sen määrää, annettiin yhteensä 91 kpl. Valitukset koskivat oikeutta asumislisään, asumislisän määrää, asumista vanhemmilta vuokratessa asunnossa, asumislisää ulkomailla ja hyväksyttävää syytä olla vastaanottamasta asuntolapaikkaa. Valitus hyväksyttiin kahdeksassa tapauksessa.

Opintolainan valtioneuvoston päätöksiä annettiin 66 kpl. Näistä hyväksyttiin kolme valitusta. Syynä valtioneuvoston myöntämättä jättämiseen oli yleensä luottotietorekisteriin merkitty maksuhäiriö.

Opintolainavähennystä koskevia valituksia käsiteltiin 72 kpl, näistä kolme valitusta hyväksyttiin. Pääsääntöisesti hylkäämisperuste oli tutkinnon suorittamiseen käytetty liian pitkä aika.

Opintotuen hakuaikaa koskevia valituksia käsiteltiin 81 kpl, joista yksi hyväksyttiin. Opintotukea voidaan myöntää vain hakemiskuukauden alusta lukien.

Opintotuen tarkistamista ja keskeyttämistä koskevia valituksia käsiteltiin 94 kpl. Näistä valitus hyväksyttiin kahdeksassa tapauksessa. Opintotuki lakkautetaan tai tarkistetaan yleensä, jos myöntämisen edellytyksenä olevat olosuhteet kuukauden aikana eivät jatku 18 päivää kestävässä ajanjaksoa. Valitusperusteena vedottiin usein tietämättömyyteen säännöksestä.

Valituksista 96 kpl jätettiin tutkimatta siksi, että valitus oli saapunut 30 päivän valitusajan jälkeen.

Myöhässä saapuneiden valitusten päätösmäärä väheni edellisestä vuodesta 33 prosenttia; edellisenä vuotena tutkimatta jätettiin 144 valitusta.

Koulumatkatukea koskevia päätöksiä tehtiin yhteensä 136 kpl. Niistä 25 valituksessa oli kysymys tuen myöntämisen edellytyksistä, yleensä siitä onko koulumatkan pituus laissa edellytetty 10 km. Koulumatkatuen takaisinperintää koskevia päätöksiä annettiin 10 kpl ja niistä kahdessa valitus hyväksyttiin.

Muutoksenhakulautakunta ratkaisi 24 valitusasiaa hallintolain 34 §:n, 44 §:n ja 45 §:n perusteella. Näistä tapauksissa Kansaneläkelaitoksen päätös kumottiin ja asia palautettiin uudelleen käsiteltäväksi, johtuen Kansaneläkelaitoksen menettelyssä tapahtuneesta virheestä, yleensä kuulemisvirheestä, tai siitä syystä, että Kansaneläkelaitoksen päätöksestä ei ilmennyt miten asia oli ratkaistu, tai päätöksestä ei ilmennyt ratkaisun perusteet.

Muutoksenhakulautakunta ratkaisi 96 asiaa hallintolainkäyttölain perusteella. Tähän ryhmään kuuluvat mm. päätökset, joilla asia uuden selvityksen perusteella palautettiin kokonaan Kansaneläkelaitokselle käsiteltäväksi, valituksen peruuttamisen johdosta annetut päätökset (lausunnon antaminen asiassa raukeaa) ja päätökset, joilla valitus jätettiin tutkimatta puuttuvan prosessinedellytyksen vuoksi (muu kuin myöhässä saapunut valitus).

(Liitteet 4, 5 ja 6)

1.2. MUUTOKSENHAKULAUTAKUNNNAN TEHTÄVÄ JA TOIMINTA

Opintotuen muutoksenhakulautakunta on ensimmäinen muutoksenhakuaste opintotukiasioissa ja koulumatkatukiasioissa. Muutoksenhakulautakunnalta voi hakea muutosta päätöksiin, jotka Kansaneläkelaitos ja korkeakoulujen opintotukilautakunnat antavat näistä etuuksista.

Muutoksenhakulautakunnan tehtävä on yksittäisten valitusasioiden ratkaiseminen. Muutoksenhakulautakunta on itsenäinen ja riippumaton ja noudattaa toiminnassaan Suomen lainsäädäntöä ja Euroopan yhteisön lainsäädäntöä. Muutoksenhakulautakunnan toiminta rahoitetaan valtion budjettivaroin. Sen päätökset ovat asianosaisille maksuttomia.

Muutoksenhakulautakunnasta säädetään opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1080/2012). Valtioneuvosto nimittää päätoimisen puheenjohtajan toistaiseksi ja muut jäsenet ja varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla muun oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaneita. Muista jäsenistä kahden tulee olla perehtyneitä korkeakouluopintoihin ja kahden perusopetuksen jälkeisiin yleissivistäviin tai ammatillisiin opintoihin.

Muutoksenhakulautakunnan jäsenet on asetettu kaudelle 1.5.2016 – 30.4.2019. (Liite 8)

Muutoksenhakulautakunnassa on kaksi jaostoa, jotka ratkaisevat valitus- ja poistoasiat istunnoissaan. Pääsääntöisesti 1-jaosto käsittelee korkeakouluopiskelijoiden valitukset ja 2-jaosto toisen asteen opiskelijoiden valitukset. Puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja voi ratkaista yksin tiettyjä yksinkertaisia asioita, jotka soveltuvat ratkaistavaksi yhden tuomarin kokoonpanossa. Jos

ratkaistavalla asialla on periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta muissa vastaavanlaisissa tapauksissa tai jos jaoston ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä, asia voidaan siirtää muutoksenhakulautakunnan täysistuntoon käsiteltäväksi.

1.3. MUUTOKSENHAKULAUTAKUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Muutoksenhakulautakunta soveltaa toiminnassaan opintotukilakia (65/1994) ja -asetusta (260/1994) sekä lakia (48/1997) ja asetusta (425/2004) lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta. Kyseisten lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten säätämisestä vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Opintotukilakia muutettiin toimintavuoden aikana kahdella lainmuutoksella (4/2017) ja (481/2017), jotka tulivat voimaan 1.8.2017. Merkittävimmät muutokset olivat, että

- korkeakouluopiskelun enimmäistukiaika lyhennettiin pääsääntöisesti 64 tukikuukaudesta 54 tukikuukauteen,
- korkeakouluopiskelijoiden opintoraha alennettiin samalle tasolle kuin ns. toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien opintoraha, ja
- Suomessa opiskelevat opiskelijat siirrettiin pääosin yleisen asumistuen piiriin. Opintotuen asumislisän piiriin jäivät ulkomailla ja Ahvenanmaalla opiskelevat ja oppilaitosten asuntoloissa asuvat opiskelijat.

Opintotukiasetusta muutettiin 1.8.2017 lukien siten, että korkeakoulututkintoihin myönnettäviä enimmäistukiaikoja lyhennettiin kahdella kuukaudella.

Opintotuen toimeenpano kuuluu Kansaneläkelaitokselle. Kansaneläkelaitos tekee ensiasteena opintotukea koskevat päätökset. Vielä vuoden 2017 loppuun saakka opintotukipäätöksiä tehtiin myös joidenkin korkeakoulujen opintotukilautakunnissa.

Muutoksenhakulautakunnan päätöksistä saa valittaa vakuutusosoikeuteen.

Opintotuen saajia on vuosittain yhteensä noin 280 000 ja koulumatkatuen saajia noin 50 000 (Lähde Kelan tilastollinen vuosikirja).

Muutoksenhakulautakunta sijaitsee osoitteessa Toinen linja 17, Helsinki.

2. TULOKSELLISUUS

2.1. TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS

Muutoksenhakulautakunnan toiminnan yleistavoite on ratkaista valitukset oikeudenmukaisesti, yhdenmukaisesti ja perustella päätös ymmärrettävästi, kohtuullisessa käsittelyajassa.

Muutoksenhakulautakunnan ratkaisukäytännöllä on ohjaavaa vaikutusta opintotukisäännösten soveltamiskäytäntöön.

Muutoksenhakulautakunnan vuoden 2017 aikana antamista yhteensä 3 509 päätöksestä 2 301 annettiin valituksen johdosta ja 1 208 poistohakemuksen johdosta. Valituksista muutoksenhakulautakunta hylkäsi 83 %. Valitus jätettiin tutkimatta tai asia raukesi 10 % asioista. Muutoksenhakulautakunta muutti tai kumosi päätöksen 7 % asioista. Poistohakemuksista

muutoksenhakulautakunta hyväksyi 80 %, hylkäsi 12 %. Hakemus jätettiin tutkimatta tai hakemus raukesi 7 %.

(Liite 3)

Muutoksenhakulautakunnan tietojen mukaan vakuutusoikeus antoi vuonna 2017 yhteensä 193 ratkaisua opintotukiasioissa (vuonna 2016 yhteensä 345 päätöstä). vakuutusoikeus muutti tai kumosi muutoksenhakulautakunnan päätöksiä 7 % (vuonna 2016 yhteensä 15 %).

Muutoksenhakulautakunta antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle toimintavuoden aikana kaksi lausuntoa: 7.3.2017 lausunnon, jossa se ehdotti opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 10 § muuttamista siten, että yhden tuomarin istunnossa ratkaistavien asioiden määrää lisättäisiin, ja 9.8.2017 lausunnon opintotukilain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä, jossa se esitti opintotukilain 7 c § selkiyttämistä.

Muutoksenhakulautakunnan tietojen mukaan muutoksenhakulautakunnan päätöksistä tai toiminnasta ei tehty toimintavuoden aikana kanteluita eduskunnan oikeusasiamiehelle tai muille viranomaisten toimintaa valvoville viranomaisille.

2.2. TOIMINNAN TEHOKKUUS

2.2.1. PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ JA KÄSITTELYAIKA

(TUOTTAVUUS)

Muutoksenhakulautakunnan tulostavoitteet asetetaan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa käytävässä tulosneuvottelussa. Vuonna 2016 tehdyssä tulossopimuksessa asetettiin tavoitteet kolmivuotiskaudelle 2017 – 2019. Tavoitteeksi asetettiin 3 500 päätöksen tekeminen, lisäksi mahdollisen lisämäärärahan turvin ruuhkan purkaminen yhteensä 800 päätöksellä vuosina 2017 – 2018. Käsittelyaikatavoitteeksi vuoden 2019 loppuun mennessä asetettiin seitsemän kuukautta. Lisäksi asetettiin tavoitteita päätösten laadulle ja viraston toiminnalle.

opetus- ja kulttuuriministeriön ja muutoksenhakulautakunnan puheenjohtajan välillä tehtiin johtamissopimus kaudelle 2017 – 2022. Sopimuksessa mm. asetettiin valtionhallinnon yhteiset johtamisen tavoitteet, keskeiset tulostavoitteet ja johtamisen ja johtajuuden tavoitteet.

Vuonna 2017 muutoksenhakulautakuntaan saapui 3 451 asiaa (vuonna 2016 yhteensä 3 589 kpl). Edelliseltä vuodelta siirtyi 2 615 asiaa (vuonna 2016 yhteensä 2 387 kpl). Korkeakouluopiskelijoiden asioita saapui yhteensä 2 261 kpl, toisen asteen opiskelijoiden asioita yhteensä 1 190 kpl.

Muutoksenhakulautakunta ratkaisi toimintavuoden aikana yhteensä 3 509 asiaa (vuonna 2016 yhteensä 3 361). Jaostokäsittelyssä ratkaistiin 3 253 asiaa, näistä 1-jaostolla 1 951 päätöstä, 2-jaostolla 1 301 päätöstä. Puheenjohtajan päätöksellä ratkaistiin 256 asiaa. Muutoksenhakulautakunta ratkaisi täysistunnossa yhden valitusasian.

Vuoden keskimääräinen käsittelyaika oli 282 päivää (vuonna 2016 yhteensä 264 päivää).
(Liitteet 1 ja 2)

2.2.2. TOIMINNAN TALOUDELLISUUS

Vuonna 2017 muutoksenhakulautakunnan toimintamenoihin myönnettiin 621 000 euron määräraha. Määräraha pieneni edellisestä vuodesta 28 000 euroa valtion yleisistä tuottavuussäästöistä johtuen (lomarahojen alentaminen, sairausvakuutusmaksun alentaminen, toimintamenojen tuottavuussäästö, työajan pidentäminen, työnantajan eläkemaksun alentaminen, VaEL-maksun väliaikainen alentaminen).

Muutoksenhakulautakunnalle myönnettiin 24.5.2017 lisämääräraha I lisätalousarviossa 75 000 euroa valitusten määrän kasvusta seuranneesta käsittelyruuhkan purkamisesta aiheutuneesta lisätarpeesta.

Muutoksenhakulautakunta käytti toimintavuotena yhteensä 642 108 euroa. Käyttämättä jäänyt (2-vuotinen) määräraha siirtyi seuraavalle vuodelle käytettäväksi.

Toimintamenot käytettiin palkkoihin ja palkkioihin 520 396 € (81,10 %), toimitilavuokraan 66 842 € (10,40 %), palvelujen ostoihin 50 494 € (7,86 %) ja muihin menoihin 4 377 € (0,68 %). Muutoksenhakulautakuntaan ei tehty hankintoja.

Muutoksenhakulautakunnan päätöksen hinta (kaikki toimintamenot jaettuna päätösten määrällä) oli 183 €. Päätöksen hinta laski edellisestä vuodesta (191 €).

2.3. HENKILÖSTÖ

Henkilötyövuosimäärä oli 8,5. Muutoksenhakulautakunnassa työskenteli puheenjohtaja, kuusi lakimiestä, notaari, toimistosihteeri ja korkeakouluharjoittelijoita. Muutoksenhakulautakunnan palkkausjärjestelmässä palkka muodostuu tehtäväkohtaisesta palkasta ja henkilökohtaisesta suorituslisästä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto suoritti vuoden 2017 aikana OKM:n hallinnonalan virastojen palkkahallintoon kohdistuvia laillisuus- ja asianmukaisuustarkistuksia. Tarkastus kohdistui viraston hoitamiin ja sen vastuulla oleviin tehtäviin. Tarkastuksesta annettussa väliraportissa todettiin, että palkanmaksua ohjaavia säädöksiä sekä virka- ja työehtosopimuksia on olennaisilta osin noudatettu ja palkkahallinnon sisäinen valvonta on järjestetty olennaisilta osin asianmukaisesti.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue suoritti muutoksenhakulautakunnassa työsuojelutarkastuksen toukokuussa. Tässä yhteydessä muutoksenhakulautakunnan työsuojeluohjelma päivitettiin ajan tasalle. Työsuojelutarkastajalla ei ollut huomautettavaa tarkastuksen johdosta.

Muutoksenhakulautakunnassa tehtiin ensimmäistä kertaa työtyytyväisyyskysely VM-Baron työtyytyväisyysbarometrillä ja esimiesbarometrillä. Keskiarvo työtyytyväisyysbarometrissä oli 4,14 ja esimiesbarometrissä 3,85 (skaala 1-5).

Henkilöstölle järjestettiin koulutusta ruotsin kielessä ja tietotekniikassa (excel-kurssi).

Henkilöstön työterveyspalvelut hankittiin Suomen Terveystalosta. Henkilökunnalla oli käytössään liikunta- ja kulttuuriseteleitä. Henkilöstön työympäristöstä pidettiin huolta järjestämällä kehityskeskustelut ja pitämällä säännöllisesti toimistokokouksia.

3. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Tulostavoitteiden toteutumista seurataan diaari- ja päätöksenteko-ohjelman raporttien avulla. Raporteista seurataan vireillä olevien asioiden määriä ja muutoksia sekä käsittelyaikoja.

Ratkaisukäytännön yhdenmukaisuutta seurataan henkilöstön säännöllisillä kokouksilla, oikeustapausrekisterillä ja puheenjohtajan valvonnalla.

Määrärahojen käyttöä seurataan Kieku-portaalista saatavilla raporteilla. Menot tarkastaa muutoksenhakulautakunnassa toimistos sihteeri ja hyväksyy puheenjohtaja. Maksuliikenne hoidetaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksessa. Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan arvioidaan täyttävän sille säädetyt vaatimukset.

Toimintakertomus on hyväksytty muutoksenhakulautakunnan täysistunnossa __.2.2018.

Allekirjoitukset:

Terttu Ujainen

Merja Leinonen

Laura Hansén

Silja Silvasti

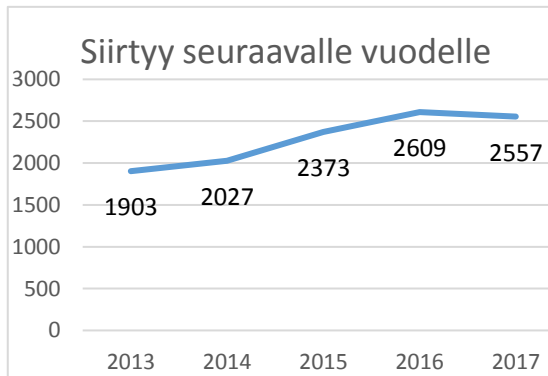
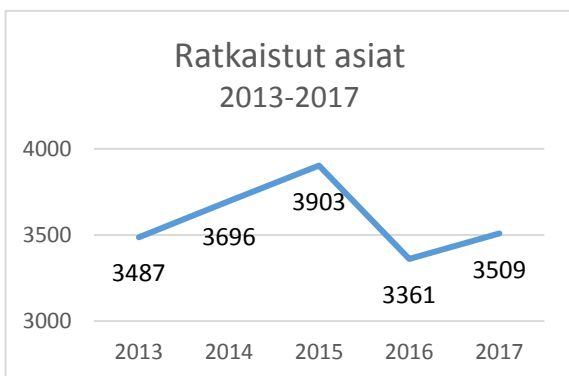
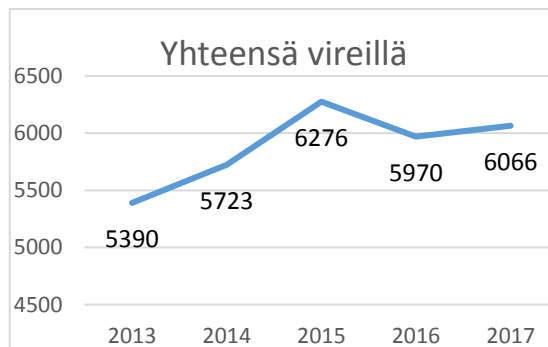
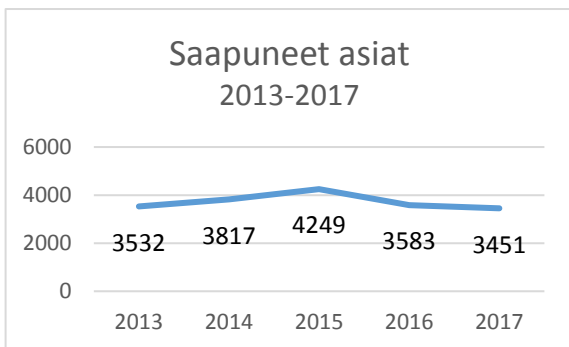
Laura Kyntölä

Satu Elo

Liite 1

Saapuneet, ratkaistut

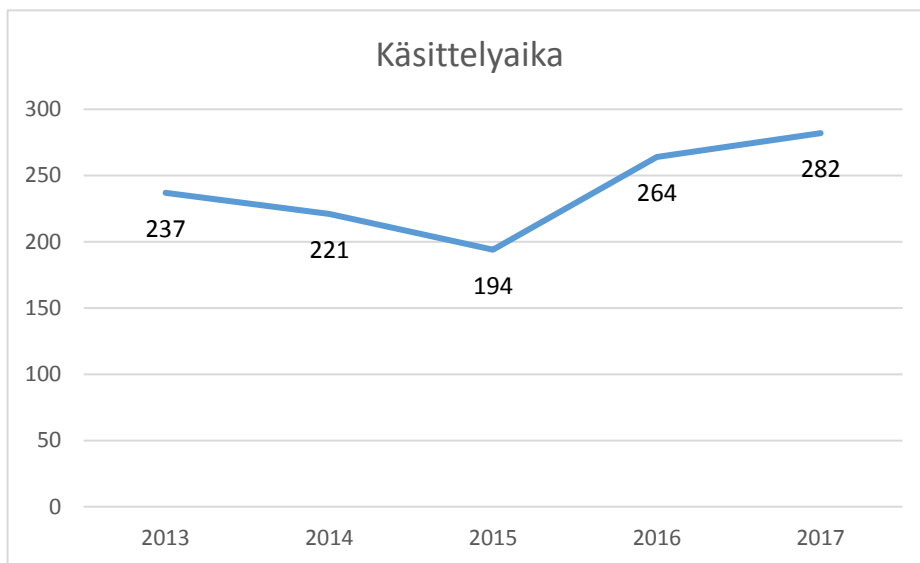
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017
Kaikki asiat					
Siirtyy edelliseltä vuodelta	1858	1906	2036	2387	2615
Vuoden aikana saapuneet asiat	3532	3818	4254	3589	3451
Yhteensä vireillä	5390	5724	6290	5976	6066
Ratkaistut vuoden aikana	3487	3688	3903	3361	3509
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1903	2036	2387	2615	2557
Valitusasiat					
Siirtyy edelliseltä vuodelta	1268	1279	1312	1555	1732
Vuoden aikana saapuneet asiat	2200	2455	2822	2324	2154
Yhteensä vireillä	3468	3734	4134	3879	3886
Ratkaistut vuoden aikana	2189	2422	2579	2147	2301
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1279	1312	1555	1732	1585
Poistot					
Siirtyy edelliseltä vuodelta	590	627	724	832	883
Vuoden aikana saapuneet asiat	1335	1363	1432	1265	1297
Yhteensä vireillä	1925	1990	2156	2097	2180
Ratkaistut vuoden aikana	1298	1266	1324	1214	1208
Siirtyy seuraavalle vuodelle	627	724	832	883	972

Liite 2

Käsittelyaika

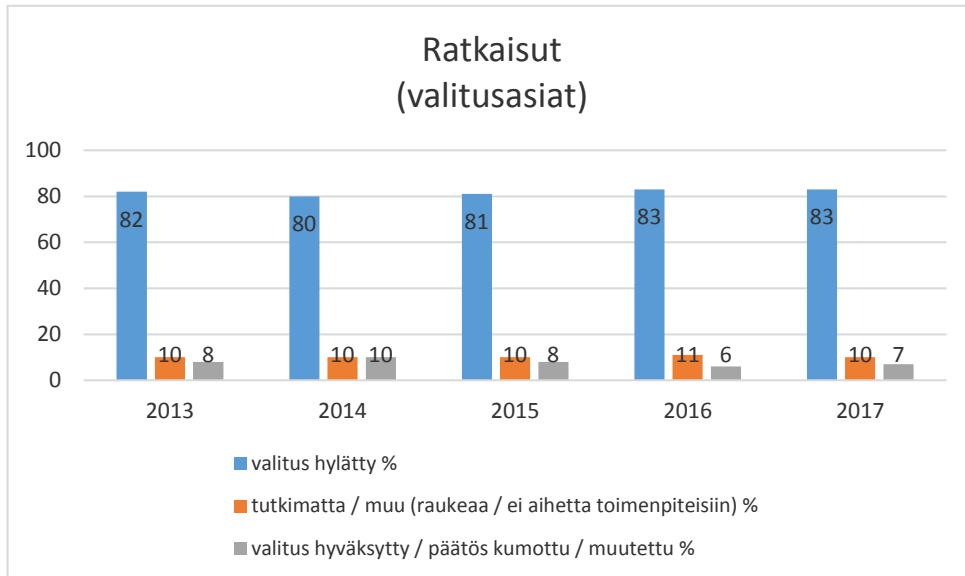
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017
Tavoite, kk	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Toteutunut, kk	7,9	7,3	6,5	8,8	9,4
Toteutunut, pv	237	221	194	264	282

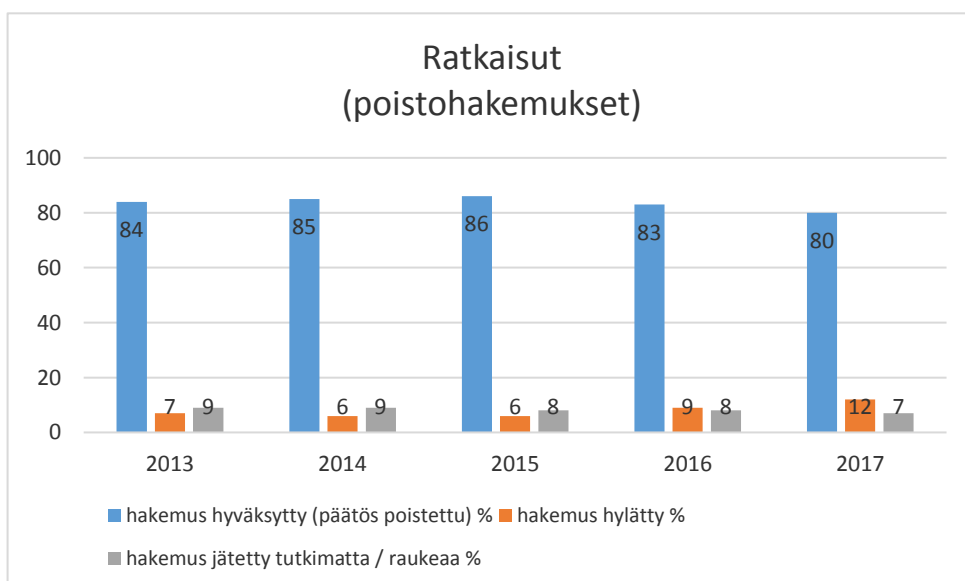
Liite 3

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan ratkaisut

Valitusasiat (päätöksiä yht. 2 301 kpl)	2013	2014	2015	2016	2017
valitus hylätty %	82	80	81	83	83
tutkimatta / muu (raukeaa / ei aihetta toimenpiteisiin) %	10	10	10	11	10
valitus hyväksytty / päätös kumottu / muutettu %	8	10	8	6	7

Poistot (päätöksiä yht. 1 208 kpl)	2013	2014	2015	2016	2017
hakemus hyväksytty (pätös poistettu) %	84	85	86	83	80
hakemus hylätty %	7	6	6	9	12
hakemus jätetty tutkimatta / raukeaa %	9	9	8	8	7

Liite 4

RATKAISTUT VALITUSASIAT ASIARYHMITÄIN AJALTA 01.01.2017 - 31.12.2017

OPINTOTUKI

(§)	Selite	ratkaisuja kpl	kum/muut	%
o1.2	EU-ls:n tai EU-sopimuksen mukaan oik. opintot	14	5	36
o1.3	Ulkomaalainen, joka asuu vak. Suomessa ja 1-3	61	1	2
o1.4	Ulkomailla harj. opinnot	35	10	29
o4.1	Tukeen oik. opinnot, korkeakoulut	6	1	17
o4.2	Tukeen oik. opinnot, amm., lisäk., lukio, muu	3	1	33
o4.3	Tukeen oik. opinnot, ulkomailla	11	2	18
o5a	Tuen myönt. yl. edell; opint.päätoiminen harj	29	5	17
o5b	Tuen myönt. yl. edell; opinnoissa edistymisen	96	9	9
o6	Tuen saamisen rajoitukset	16	1	6
o7.2	Enimmäistukiaika; korkeakoulut, ulkom.kork.k	24	1	4
o7.6	Enimmäistukiaika; amm tutk, lukio	6		
o7a	Enimmäistukiajan pident; kork.k-tutk.	31	1	3
o7b	Tukikk:n käyttäminen	2		
o7c.1	Lukuvuoden tukikk:n määrä korkeakoulut.	10	2	20
o7c.2	Lukuvuoden tukikk:n määrä, opisk.kk 18 pv	10		
o7c.3	Lukuvuoden tukikk:n määrä; amm. perusk.	4		
o7c.4	Lukuvuoden tukikk:n määrä; lukiokoulutus	1		
o10.2	Lapsilisä	1		
o11.1	Opintorahan määrä	45	2	4
o11.3	Or:n määrä; vähävaraisuuskorotus	8		
o14	Oikeus asumislisään	64	6	9
o14a.1	Asumislisän määrä	15		
o14a.2	Asumislisän määrä; vanh.vuokr.as./asuntola	9	1	11
o14a.3	Asumislisän määrä ulkomailla	1	1	100
o14a.4	Asumismenot alle 33,63	2		
o15	Opintolainan valtioneuvosto; myöntäminen	66	3	5
o15a	Opintolainan nostaminen	2		
o16a	Korkoavustus	2		
o16b	Korkoavustuksen hakeminen, maksaminen	5		
o16cde	Opintolainavähennys	72	3	4
o19	Vanhempien tulot	61	3	5
o21	Pienin myönn. etuus	2		
o22	Veronalaiset tulot	1		
o23	Opintotuen hakeminen, myöntäminen	81	1	1
o25	Opintotuen tarkistaminen ja keskeyttäminen	94	8	9
o25b	Opintotuen tark vanh./puolison tul. muut.	17		
o27. t	Takaisinperintä /tak. perinnästä luopuminen	315	19	6
o27. v	Tuloalv. Takaisinperintä, tak.per. luop.	695	28	4
o29	Muutoksenhaku	96		
o30	Itseoikaisu	3	1	33
o31	Päätöksen poistaminen	8	5	62
o31a	Asiavirheen korjaaminen	10	10	100
o39	Opintolainan valtioneuvosto, maksuvapautus	19	6	32
o57	Opintotukea koskeva siirtymäsäännös	1		
ohl	Hallintolain menettely ja muutoseikat	22	18	82
ohl1	Hall.lainkäyttölain menettely- ja muutoseikat	89	2	2
Yhteensä		2 165	156	7

Liite 5

RATKAISTUT VALITUSASIAT ASIARYHMITÄIN AJALTA 01.01.2017 - 31.12.2017

KOULUMATKATUKI

(§)	Selite	ratkaisuja kpl	kum/muut	%
k2.1.3	Tukeen oikeuttavat opinnot	8		
k3	Tuen myöntämisen edellytykset	25	1	4
k3a	Tuen myöntämisen rajoitukset	4		
k4.1	Matkakust. korvaaminen joukkoliikenteessä	2		
k4.3	Matkakust. korvaaminen oma matkustustapa	3		
k4.6	Alle 5 km matkaos. kustannusten korvaaminen	10		
k4a.1	Oma matk. tapa; yli 5 km joukkoliikenteen ulko	1		
k4a.2	Oma matk. tapa; koulumatka km. yli 3 h / pv	14		
k4a.4	Oma matk. tapa; matka j-liik. muod. vaik. tai	3		
k5	Tuen määrä	5		
k6	Tuen hakeminen, hakuaika	20		
k7	Lukuvuoden tukiaika, tukikk, 18 pv sääntö	12	1	8
k9	Muutoksenhaku	8		
k14.1	Takaisinperintä	10	2	20
k14.2	Itseoikaisu, päätöksen poistaminen	2	2	100
khl	Hallintolain menettely- ja muutoseikat	2	2	100
khll	Hall.lainkäyttölain menettely- ja muutoseikat	7		
Yhteensä		136	8	6

Liite 6

RATKAISTUT POISTOHAKEMUKSET ASIARYHMITÄIN AJALTA 01.01.2017 - 31.12.2017

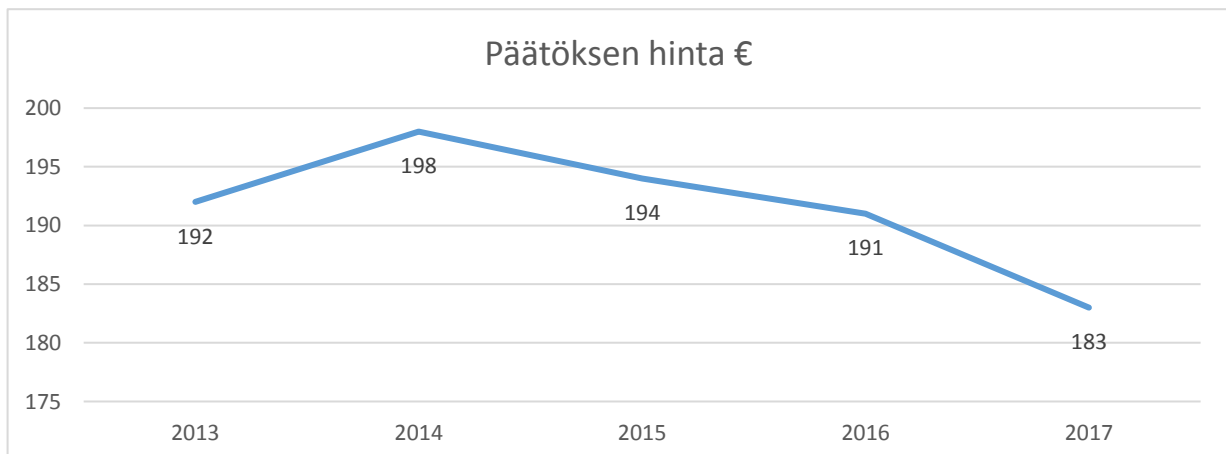
POISTOT

(§)	Selite	ratkaisuja kpl	kum/muut	%
po1.2	EU-ls:n tai EU-sopimuksen mukaan oik. opintot	1	1	100
po1.3	Ulkomaalainen, joka asuu vak. Suomessa ja 1-3	3	3	100
po4.1	Tukeen oik. opinnot, korkeakoulut			
po4.2	Tukeen oik. opinnot, amm., lisäk., lukio, muu	4	3	75
po4.3	Tukeen oik. opinnot, ulkomailla			
po5a	Tuen myönt. yl. edell; opint.päätoiminen harj	18	16	89
po5b	Tuen myönt. yl. edell; opinnoissa edistyminen	479	405	85
po6	Tuen saamisen rajoitukset	12	12	100
po7.2	Enimmäistukiaika; korkeakoulut, ulkom.kork.k	1	1	100
po7c.1	Lukuvuoden tukikk:n määrä korkeakoulut.	4	4	100
po7c.2	Lukuvuoden tukikk:n määrä, opisk.kk 18 pv	17	13	76
po7c.2a	Ei ole aloittanutkaan opintoja	30	27	90
po7c.2b	On aloittanut opinnot ja keskeyttänyt	352	325	92
po7c.3	Lukuvuoden tukikk:n määrä; amm. perusk.	2		
po11.1	Opintorahan määrä	25	19	76
po14	Oikeus asumislisään	41	33	80
po14a.1	Asumislisän määrä	14	12	86
po14a.2	Asumislisän määrä; vanh.vuokr.as./asuntola	8	6	75
po14a.3	Asumislisän määrä ulkomailla			
po16cde	Opintolainavähennys	6	6	100
po19	Vanhempien tulot	9	6	67
po22	Veronalaiset tulot			
po25	Opintotuen tarkistaminen ja keskeyttäminen	31	29	94
po25a	Opintotuen tark. ilman hak.			
po27.v	Tuloalv. Takaisinperintä, tak.per. luop.	1	1	100
po31	Päätöksen poistaminen	22	7	32
po57	Opintotukea koskeva siirtymäsäännös			
poh11	Hall.lainkäyttölain menettely- ja muutoseikat	78		
pk2.1.1	Suomessa asuminen ja Suomessa opiskelu	1		
pk2.1.2	Opintojen päätoimisuus	1	1	100
pk2.1.3	Tukeen oikeuttavat opinnot	3	3	100
pk3	Tuen myöntämisen edellytykset	21	20	95
pk3a	Tuen myöntämisen rajoitukset	5	3	60
pk4.1	Matkakust. korvaaminen joukkoliikenteessä	3	3	100
pk4.3	Matkakust. korvaaminen oma matkustustapa			
pk4a.1	Oma matk.tapa; yli 5 km joukkoliikenteen ulko			
pk5	Tuen määrä	6	5	83
pk7	Lukuvuoden tukiaika, tukikk, 18 pv sääntö	9	7	78
pk7c.2b	On aloittanut opinnot ja keskeyttänyt	1		
Yhteensä		1 208	971	80

Liite 7

Toiminnan taloudellisuus

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017
Lisämääräraha					75 000
Myönnetty määräraha	701 000	705 000	700 000	643 000	621 000
Siirtynyt ed. vuodelta	21 855	47 987	21 256	283	290
Yhteensä	722 855	752 987	721 256	643 283	698 307
Henkilöstömenot (palkat, palkkiot, sivukulut)	549 815	591 713	583 394	534 775	520 396
Toimitilavuokrat	62 343	63 188	67 972	65 883	66 842
Palvelujen ostot toimistopalvelut henkilöstöpalvelut puhtaanapito muut palvelut	49 270	59 050	58 267	37 726	50 494
Aineet, tarvikkeet, tavarat (ostot)	9 781	17 780	11 338	4 326	4 377
Yhteensä	671 209	731 731	720 971	642 710	642 108
Siirtyy seuraavalle vuodelle (€)	51 646	21 256	285	290	56 199
Päätöksen yks.hinta (€)	192	198	194	191	183
Henkilöstön määrä (htv)	11,0	11,0	11,5	9,0	8,5
<u>Päätöstuotanto:</u>					
Asioita vireillä vuoden alussa	1 858	1 906	2 036	2 387	2 615
Saapuneet asiat	3 535	3 818	4 254	3 589	3 451
Vireillä yhteensä	5 390	5 724	6 290	5 976	6 066
Päätöksiä	3 487	3 688	3 903	3 361	3 509
Asioita siirtyy seur. vuodelle	1 906	2 036	2 387	2 615	2 557
Päätöksiä / htv	317	336	339	373	413
<u>Käsittelyaika</u>					
Tavoite kk	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Toteutunut kk	7,9	7,3	6,5	8,8	9,4
Palkkatuki	31 532	9 037	36 600		

Liite 8

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan jäsenet

Opintotuen muutoksenhakulautakunnassa on päätoiminen puheenjohtaja, sivutoiminen varapuheenjohtaja ja neljä muuta sivutoimista jäsentä. Varapuheenjohtajalla ja jäsenillä on kullakin henkilökohtainen varajäsen. Muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla.

Valtioneuvosto nimittää opetus- ja kulttuuriministeriön esityksestä päätoimisen puheenjohtajan toistaiseksi ja muut jäsenet sekä heidän varajäsenensä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla tuomarin viran hoitamiseen oikeuttava kelpoisuus. Muista jäsenistä kahdella tulee olla korkeakouluopintojen ja kahdella peruskoulun jälkeisten yleissivistävien tai ammatillisten opintojen hyvä tuntemus.

Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtajana toimii varatuomari Terttu Ujainen.

Valtioneuvoston nimittämät jäsenet toimikaudelle 1.5.2016 – 30.4.2019

(henkilökohtaiset varajäsenet suluissa):

Varapuheenjohtaja: hallitusneuvos Merja Leinonen

(hallitusneuvos Virpi Korhonen)

Muut jäsenet:

hallitussihteeri Laura Hansén

(opintoasiainpäällikkö Mikko Vanhanen)

opetusneuvos Juhani Pirttiniemi

(opetusneuvos Satu Elo)

asiantuntija Antti Hallia 31.10.2017 asti

sosiaalipoliittinen sihteeri Silja Silvasti 1.11.2017 lukien

(Silja Silvasti 31.10.2017 asti; Antti Hallia 1.11.2017 lukien)

sosiaalipoliittinen asiantuntija Laura Kyntölä

(sosiaalipoliittinen asiantuntija Otso Salvi)

Liite 9

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan henkilökunta vuonna 2017

Henkilöstö:

puheenjohtaja Terttu Ujainen,
lakimies Päivi Paavola,
lakimies Sanna Härmälä,
lakimies Jyrki Juvonen,
lakimies Antti Santaranta,
lakimies Sanna-Maria Kivelä,
lakimies Maija Turunen (9.10.2017 lukien),
notaari Asko Tihveräinen (31.11.2017 saakka),
toimistos sihteeri Sanna Holmström,
korkeakouluharjoittelija Veera Heikkilä (1.6. - 31.8.2017),
korkeakouluharjoittelija Elina Lepola (2.10.2017 lukien).